

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ
ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА УНИВЕРСИТЕТИ

“ТАСДИҚЛАЙМАН”

А.Ю.Умаров

2020 йил “12” 08

“КЕЛИШИЛДИ”

Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги

2020 йил “14” 08

Рўйхатга олинди: № БД-5111700-2.04

2020 йил “14” 08

БОШЛАНГИЧ ТАЪЛИМДА БОЛАЛАР АДАБИЁТИ

ФАН ДАСТУРИ

Билим соҳаси: 100000 – Гуманитар

Таълим соҳаси: 110000 – Педагогика

Таълим йўналиши: 5111700 – Бошланғич таълим

Фан/модуль коди ВТВАМ2004	Ўқув йили 2020-2021	Семестр 7	ECTS - Кредитлар 4	
Фан/модуль тури Мажбурий	Таълим тили Ўзбек/рус/каз		Ҳафтадаги дарс соатлари 2	
1.	Фаннинг номи	Аудитория машғулоти (соат)	Мустақил таълим (соат)	Жами юклама (соат)
	Бошланғич таълимда болалар адабиёти	56	64	120
2.	<p>I. Фаннинг мазмуни</p> <p>Фаннинг ўқитишдан мақсад - бўлажак ўқитувчиларига болалар адабиётининг шаклланиши, унинг ижодкорлари асарларининг ёш китобхон ўқувчи тарбиясига таъсири ҳақида назарий билим бериш ҳамда болалар фольклори, ўзбек ва жаҳон (рус) болалар адабиёти ҳақида умумий маълумот бериш, талабаларнинг оғзаки ва ёзма нутқини ўстириш ва китобхонликка ундаш, саводхонлигини ошириш, такомиллаштириш юзасидан амалий малака ҳосил қилишдир.</p> <p>Фаннинг вазифаси - ўзбек болалар адабиёти намуналарини таништириб, уларда илгари сурилган гоёлар, қарашлар ва болалар ижодкорлари юзасидан талабаларга назарий билимлар бериш ва амалиётда қўллашга ўргатиш, ўзбек ва жаҳон (рус) болалар адабиётининг ривожланиш даврларини таҳлил қилиш, жаҳон (рус) ва ўзбек болалар адабиёти намоёндаларининг ижодини, болалар фольклори намуналарини ўрганиш, мактабгача, мактаб ва катта мактаб ёшидаги болалар китобхонлигининг ўзига хос хусусиятларини таҳлил қилиш.</p> <p>II. Асосий назарий қисм (маъруза машғулоти)</p> <p>II.1. Фан таркибига қўйидаги мавзулар киради:</p> <p>1 - мавзу. Болалар адабиёти фанига кириш Ўзбек болалар адабиёти истилоҳи ва унинг пайдо бўлиши. Ўзбек болалар адабиётининг фан сифатида шаклланиш босқичлари. Болалар адабиётининг умумидадабиётга алоқадорлиги. Мактабгача тарбия ёшидаги болаларга оид китобларнинг хусусиятлари. Кичик ёшдаги ўқувчиларга мўлжалланган асарларга оид хусусиятлар. Ўсмирларга оид бадиий асарларга қўйилган талаблар.</p> <p>2 - мавзу. Болалар фольклори Халқ оғзаки бадиий ижоди ҳақида маълумот. Болалар фольклори табиати ва жанрий таркиби. Қўшиқлар. Мақоллар. Топишмоқлар. Масаллар. Тез айтишлар. Эртақлар.</p> <p>3 - мавзу. Алишер Навоий ва Гулханий ижоди</p>			

ижтимоий-сиёсий, ахлоқий-таълимий қарашлар. "Ҳайрат ул аброр" ва "Фарход ва Ширин" дostonларида болалар тарбиясига оид фикрларнинг акси. Асарда халқ оғзаки ижоди намуналари ифодаси. "Зарбулмасал" асарида мажозийлик. Мажозий образларнинг таҳлили: Япалоққуш, Бойўгли, Кўркуш, Кулонкир

4 - мавзу. Ўзбек болалар адабиёти (умумий таҳлил)

Миллий уйғониш ҳаракати ва унинг ўзбек болалар адабиётини юзага келтиришдаги роли. Ўтган асрнинг 30-40 - йилларидаги ўзбек болалар адабиёти. Ўзбек болалар адабиёти юксалиш йўлида (1940-80 йиллар). Ҳозирги даврдаги ўзбек болалар адабиёти. Абдулла Авлоний ислоҳатчи педагог. Шоирнинг "Туркий гулистон ёхуд ахлоқ" асарининг таълимий ва тарбиявий аҳамияти. Таълимда жорий этилган ўқиш китобларининг шаклланишида Ҳамза Ҳакимзода Ниёзийнинг ўрни.

5 - мавзу. Султон Жўра ва Зафар Диёрнинг ижодий фаолияти

Султон Жўранинг ватанпарварлик мавзусида ёзилган асарлари таҳлили. Шоирнинг "Тиниш белгилар мажлиси", "Соғинч", "Кимнинг хати чиройли" шеърлари таҳлили. Зафар Диёрнинг "Машинист" дostonида илгари сурилган гоёлар. Зафар Диёрнинг шеърӣ асарларида инсон ва табиат ўртасидаги муносабатларнинг ифодаланиши.

6 - мавзу. Фафур Ғулom ва Қуддус Муҳаммадий ижоди

Фафур Ғулomнинг насрий асарлари ўзбек болалар адабиётининг ажойиб намуналари сифатида. "Аҳмаджон ёмон бола эмас-у аммо...", "Нортожининг курак тиши" шеърлари ва "Шум бола", "Ёдгор" қиссаси таҳлили мисолида. Шоирнинг "Табиат алифбеси" туркумидаги шеърлари таҳлили. Қ. Муҳаммадий шеърӣида табиатга муносабат. Шукур Саъдулла ижодида ҳаётӣи воқеаларнинг ҳаққонӣи бадиӣи тасвири, жанр ранг-баранглиги ва бадиӣи хусусиятлари, образлар талқини, тарбиявийлиги, ҳаётӣи лиги. Ҳаким Назирнинг кичик мактаб ёшидаги болаларга бағишланган асарларига хос хусусиятлар.

7 - мавзу. Пўлат Мўмин ва Қудрат Ҳикмат ижоди

Пўлат Мўмин ижодида одоб-ахлоқ мавзуси. Пўлат Мўмин - кўшиқчи шоир. Қудрат Ҳикматнинг тинчлик ва бахтли болалик ҳақидаги шеърларининг ўзига хос хусусиятлари. Худойберди Тўхтабоевнинг болаларга бағишланган ҳикояларида болалар образи ифодаси. "Сариқ девни миниб", "Қасоскорнинг олтин боши", "Беш болали йигитча" асарларининг бадиӣи хусусиятлари. Фарход Мусажоннинг мактабгача ва кичик мактаб ёшидаги болаларга бағишланган ҳикояларида илгари сурилган гоёлар.

8 - мавзу. Миразиз Аъзам ва Турсунбой Адашбоев ижоди

Миразиз Аъзам шеърларида ҳаётга муносабат, ижтимоий зиддиятларнинг бадиий талқини. Турсунбой Адашбоевнинг табиат мавзусидаги шеърлари таҳлили. Миркарим Осим болаларнинг тарихнавис адиби. Адиб қиссаларида тарихий шахслар образи ифодаси. Носир Фозилов ижодининг ўзига хос қирралари, адиб ҳикояларининг мавзулар олами. Носир Фозилов насрий асарларида ўсмирлар образи ифодаси. “Саратон” қиссасининг гоаявий-бадиий таҳлили.

9 - мавзу. Сафар Барноев ва Анвар Обиджон ижоди

Сафар Барноев ҳикояларининг гоаявий-бадиий мундарижаси. Сафар Барноевнинг илмий - оммабоп матнларида мустақиллик мадҳи. Анвар Обиджон - болалар шоири. Анвар Обиджон қиссаларининг гоаявий-бадиий мундарижаси. Ҳамза Имонбердиев асарларининг мавзу доираси. Шоир шеърларида образлар оламининг ёритилиши. Абдурахмон Акбарнинг қофияли наср(саъ) шаклидаги туркумидаги шеърларнинг ўзига хослиги. Давр болалар шеърляти. Қамбар Ота, Кавсар Турдиева, Дилшод Ражаб ва Абдусайд Кўчимовлар ижоди. Болалар прозасининг гоаявий-бадиий хусусиятлари. Болалар публицистикасида замон руҳи. Ўзбек болалар адабиёти тадқиқотчилари.

10 - мавзу. Чет эл болалар адабиёти

Франция болалар адабиёти ва унинг шаклланиш тамойиллари. Шарл Перронинг болалар завқ оладиган эртақларига хос хусусиятлар ҳақида. Немис болалар адабиёти. Ака-ука Гриммлар яратган эртақларда илгари сурилган гоаялар. Александр Сергеевич Пушкин яратган эртақ-достонларда илгари сурилган гоаялар. Николай Алексеевич Некрасовнинг болаларга атаб яратган асарларининг ўзига хос хусусиятлари. Лев Николаевич Толстой томонидан яратилган "Янги алифбо" асари ҳақида. Корней Иванович Чуковский эртақ-достонларида илгари сурилган гоаялар. Самуил Маршак шеърини эртақлари таҳлили.

III. Амалий машғулотлари бўйича кўрсатма ва тавсиялар

Амалий машғулотлар учун қуйидаги мавзулар тавсия этилади:

1-мавзу. Адабиёт (болалар адабиёти) фанининг мақсад ва вазибалари. Ўзбек болалар адабиёти истилоҳи ва унинг пайдо бўлиши.

2-мавзу. Болалар адабиёти ва болалар фольклорининг мумтоз адабиёт намуналари билан боғлиқлиги

3-мавзу. Алишер Навоийнинг "Ҳамса" туркумига кирувчи достонларида илгари сурилган таълим-тарбияга оид гоаялар. Гулҳанийнинг "Зарбулмасал" асари таркибига кирган масалларда илгари сурилган гоаялар

4-мавзу. Ўзбек болалар адабиётининг вужудга келиши. А.Авлонийнинг педагогик фаолият, янги мактаблар, ўқув жараёнлари,

дарс услуби ташкил этишдаги фаолияти. Х.Ҳ. Ниёзий маърифати. Унинг таълимда жорий этилган ўқиш китоблари моҳияти.

5-мавзу. Султон Жўранинг илмий-оммабоп мавзулардаги шеърларида ифодаланган гоёлар. Султон Жўранинг ватанпарварлик мавзусида ёзилган асарлари таҳлили Зафар Диёрнинг "Машинист" достонида илгари сурилган гоёлар

6-мавзу. Фафур Ғуломнинг болалар учун ёзилган шеърларида илгари сурилган гоёлар Қ.Мухаммадий шеърлятида табиатга муносабат; поэтик образнинг ўрни ҳамда аҳамияти

7-мавзу. Ш.Саъдулла ижодида ҳаётини воқеаларнинг ҳаққоний бадиий тасвири, жанр ранг-баранглиги ва бадиий хусусиятлари, образлар талқини, тарбиявийлиги, ҳаётини Ҳаким Назирнинг меҳнат, одоб-ахлоқ, ватанпарварлик мавзуларига бағишланган асарларининг аҳамияти

8-мавзу. Пўлат Мўмин ижодида одоб-ахлоқ мавзуси. Кудрат Ҳикматнинг тинчлик ва бахтли болалик ҳақидаги шеърларининг ўзига хос хусусиятлари.

9-мавзу. Худойберди Тўхтабоев – саргузашт ва романнавис адиб. "Сариқ девни миниб", "Қасоскорнинг олтин боши", "Беш болали йигитча" асарларининг бадиий хусусиятлари. Фарход Мусажоннинг мактабгача ва кичик мактаб ёшидаги болаларга бағишланган ҳикояларида илгари сурилган гоёлар

10-мавзу. М.Аъзам шеърларида ҳаётга муносабат, ижтимоий зиддиятларнинг бадиий талқини. Турсунбой Адашбоев ижодида она-табиат ва Ватан мадҳи

11-мавзу. Миркарим Осим – тарихий-биографик қиссалар муаллифи Носир Ғозилов – болалар адиби

12-мавзу. С.Барноевнинг болаларга бағишланган шеърларнинг ўзига хос хусусиятлари. Анвар Обиджон ижоди ўзбек болалар адабиётидаги янги йўналиш сифатида.

13-мавзу. Ҳамза Имонбердиевнинг "Адолат қалити" эртагида илгари сурилган гоёлар. Абдурахмон Акбарнинг Ватан, табиат ва болалар ўйинлари ҳақидаги шеърлари

14-мавзу. Истиклол даври болалар адабиётининг ўзига хос хусусиятлари. Давр болалар шеърляти: Кавсар Турдиева, Дилшод Ражаб ва Абдусайд Кўчимовларнинг ҳаёти ва ижодий фаолияти

15-мавзу. Чет эл болалар адабиётининг умумий таҳлили. Шарл Перронинг болалар завқ оладиган эртақларига хос хусусиятлар. Ака-ука Ғриммлар яратган эртақларда илгари сурилган гоёлар.

16-мавзу. Англия болалар адабиёти ва унинг айрим тамойиллари. Д.Дефо ва унинг "Робинзон Крузо" саргузашт асари таҳлили.

17-мавзу. Рус ёзувчиларининг болаларга атаб ёзган асарлари. А.С.Пушкин эртақларида илгари сурилган гоёлар. Л.Тольстой асарлари таҳлили.

18-мавзу. Корней Чуковский ва Самуил Яковлевич Маршак асарларининг жанр жихатдан ранг-баранглиги.

V. Мустақил таълим ва мустақил ишлар

Мустақил таълим учун тавсия этиладиган мавзулар:

1-мавзу. Адабиёт (болалар адабиёти) фанининг мақсад ва вазифалари. Ўзбек болалар адабиёти истилоҳи ва унинг пайдо бўлиши.

2-мавзу. Болалар китобхонлиги ҳақида. Болалар адабиётининг умумидадабиётга алоқадорлиги.

3-мавзу. Мумтоз болалар китобхонлиги ва унинг кўринишлари.

4-мавзу. Дидактик адабиёт ва пандномалар- болалар китобхонлигида. "Гулистон" ва "Бўстон" - дунёвий панднома характердаги асар.

5-мавзу. Болалар фольклори ҳақида тушунча. Болалар фольклори табиати ва жанрий таркиби.

6-мавзу. Ўзбек болалар фольклори намуналарини тўплаш, нашр этиш ва илмий-эстетик қимматини ўрганиш.

7-мавзу. Эртақларнинг жанрий табиати. Эртақлар таснифи ва турлари. Адабий эртақлар. Адабий эртақларга хос хусусиятлар. Ўзбек адабий шеърий ва насрий эртақнавислик анъаналари.

8-мавзу. Алишер Навоийнинг панд-насихат мазмунидаги асарларида ифодаланган ижтимоий-сиёсий, ахлоқий-таълимий қарашлар.

9-мавзу. Гулханийнинг "Зарбулмасал" асари таркибига кирган масалларда илгари сурилган гоёлар. Асарда халқ оғзаки ижоди намуналари ифодаси.

10-мавзу. Ўзбек болалар адабиётининг вужудга келиши ва таракқиёт хусусиятлари. Миллий уйғониш ҳаракати ва унинг ўзбек болалар адабиётини юзага келтиришдаги роли.

11-мавзу. Ўтган асрнинг 30-40 - йилларидаги ўзбек болалар адабиёти.

12-мавзу. Ўзбек болалар адабиёти юксалиш йўлида (1940-80 йиллар).

13-мавзу. Ҳозирги даврдаги ўзбек болалар адабиёти.

14-мавзу. А.Авлонийнинг педагогик фаолияти. Янги мактаблар, ўқув жараёнлари, дарс услуби ташкил этишдаги фаолияти.

15-мавзу. "Туркий гулистон ёхуд ахлоқ" асарининг таълимий ва тарбиявий аҳамияти.

16-мавзу. Ҳ.Ҳ.Ниёзий маърифати. Таълимда жорий этилган ўқиш китобларининг шаклланишида Ҳ.Ҳ.Ниёзийнинг ўрни.

17-мавзу. Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий қаламига мансуб "Гул" туркумига кирувчи тўпламларининг бадий аҳамияти.

18-мавзу. Султон Жўранинг ҳаёти ва ижоди.

19-мавзу. Шоирнинг илмий-оммабоп мавзулардаги шеърларида ифодаланган гоёлар ҳақида.

20-мавзу. Султон Жўранинг ватанпарварлик мавзусида ёзилган асарлари таҳлили.

21-мавзу. Зафар Диёрнинг ҳаёти ва ижоди.

22-мавзу. Зафар Диёрнинг "Машинист" достонида илгари сурилган гоялар.

23-мавзу. Зафар Диёрнинг шеърий асарларида инсон ва табиат ўртасидаги муносабатларнинг ифодаланиши.

24-мавзу. Ғафур Ғуломнинг болалар учун ёзилган шеърларида илгари сурилган гоялар.

25-мавзу. Ғафур Ғуломнинг насрий асарлари ўзбек болалар адабиётининг ажойиб намуналари сифатида.

26-мавзу. Ғафур Ғулом ижодида юмордан фойдаланиш маҳорати. "Аҳмаджон ёмон бола эмас-у аммо...", "Нортожининг курак тиши" шеърлари ва "Шум бола" кассаси таҳлили мисолида.

27-мавзу. Қуддус Муҳаммадийнинг ҳаёти ва ижодий фаолияти.

28-мавзу. Шоирнинг "Табиат алифбеси" туркумидаги шеърлари таҳлили.

29-мавзу. Қ.Муҳаммадий шеъриятида табиатга муносабат; поэтик образнинг ўрни ҳамда аҳамияти.

30-мавзу. Шукур Саъдулла ҳаёти ва ижоди.

31-мавзу. Ш.Саъдулла ижодида ҳаётининг воқеаларнинг ҳаққоний бадиий тасвири, жанр ранг-баранглиги ва бадиий хусусиятлари, образлар талқини, тарбиявийлиги, ҳаётининг бадиийлиги.

32-мавзу. Ҳаким Назирнинг ҳаёти ва ижоди.

33-мавзу. Ҳаким Назирнинг кичик мактаб ёшидаги болаларга бағишланган асарларига хос хусусиятлар.

34-мавзу. Ҳаким Назирнинг меҳнат, одоб-ахлоқ, ватанпарварлик мавзуларига бағишланган асарларининг аҳамияти ҳақида.

35-мавзу. Пўлат Мўминнинг ҳаёти ва ижоди.

36-мавзу. Пўлат Мўмин ижодида одоб-ахлоқ мавзуси.

37-мавзу. Пўлат Мўмин - кўшиқчи шоир.

37-мавзу. Қудрат Ҳикматнинг ҳаёти ва ижоди.

38-мавзу. Қудрат Ҳикматнинг тинчлик ва бахтли болалик ҳақидаги шеърларининг ўзига хос хусусиятлари.

39-мавзу. Қудрат Ҳикмат дostonларида илгари сурилган гоялар.

40-мавзу. Худойберди Тўхтабоев ҳаёти ва ижоди.

41-мавзу. "Сариқ девни миниб", "Қасоскорнинг олтин боши", "Беш болали йигитча" асарларининг бадиий хусусиятлари.

42-мавзу. Фарҳод Мусажон ҳаёти ва ижоди.

43-мавзу. Фарҳод Мусажоннинг мактабгача ва кичик мактаб ёшидаги болаларга бағишланган ҳикояларида илгари сурилган гоялар.

44-мавзу. Фарҳод Мусажон – драматург адиб.

45-мавзу. Миразиз Аъзамнинг ҳаёти ва ижодий фаолияти.

46-мавзу. М.Аъзам шеърларида ҳаётга муносабат, ижтимоий зиддиятларнинг бадиий талкини.

47-мавзу. Адиб драмаларининг мактаб сахнасидаги аҳамияти.

48-мавзу. Турсунбой Адашбоев ижодида она-табиат ва Ватан мадҳи.

49-мавзу. Шоир шеърларининг гоявий-бадиий хусусиятлари.

50-мавзу. Шоирнинг шеърӣ -эртақларида илгари сурилган гоялар.

51-мавзу. Сафар Барноев ҳаёти ва ижоди.

52-мавзу. Болаларга багишланган шеърларнинг ўзига хос хусусиятлари.

53-мавзу. Сафар Барноев ҳикояларининг гоявий-бадиий мундарижаси.

54-мавзу. Сафар Барноевнинг илмӣ - оммабоп матнларида мустақиллик мадҳи.

55-мавзу. Анвар Обиджон ижоди ўзбек болалар адабиётидаги янигича йўналиш сифатида.

56-мавзу. Анвар Обиджон – болалар шоири.

57-мавзу. Анвар Обиджон қиссаларининг гоявий-бадиий мундарижаси. "Даҳшатли Мешполвон", "Аламазон ва Гулмат", "Олтин юракли Автобола" қиссалари таҳлили.

58-мавзу. Анвар Обиджон - устозлар эътирофида.

59-мавзу. Ҳамза Имонбердиевнинг ҳаёти ва ижодий фаолияти.

60-мавзу. Ҳамза Имонбердиев асарларининг мавзу доираси.

61-мавзу. Ҳамза Имонбердиевнинг "Адолат калити" эртагида илгари сурилган гоялар.

62-мавзу. Абдурахмон Акбар ижодидаги ранг-баранглик.

63-мавзу. Абдурахмон Акбарнинг қофияли наср(сажъ) шаклидаги туркумидаги шеърларнинг ўзига хослиги.

64-мавзу. Абдурахмон Акбарнинг Ватан, табиат ва болалар ўйинлари ҳақидаги шеърлари ҳақида.

65-мавзу. Абдурахмон Акбарнинг алифбо шеърлари ҳақида.

66-мавзу. Истиклол даври болалар адабиётининг ўзига хос хусусиятлари.

67-мавзу. Давр болалар шеърӣяти. Кавсар Турдиева, Дилшод Ражаб ва Абдусаид Кўчимовлар ижоди.

68-мавзу. Болалар прозасининг гоявий-бадиий хусусиятлари.

69-мавзу. Ўзбек болалар адабиёти тадқиқотчилари.

70-мавзу. Чет эл болалар адабиётининг умумӣ таҳлили.

71-мавзу. Франция болалар адабиёти ва унинг шаклланиш тамойиллари. Шарл Перронинг болалар завқоладиган эртақларига хос хусусиятлар ҳақида.

72-мавзу. Немис болалар адабиёти. Ака-ука Гриммлар яратган эртақларда илгари сурилган гоялар.

73-мавзу. Италия болалар адабиёти: Х.К.Андерсен эртакларида тарих ва замон ифодаси. К.Коллоди ва Жанни Родарининг қиссалар туркуми

74-мавзу. Англия болалар адабиёти ва унинг айрим тамойиллари. Д.Дефо ва унинг "Робинзон Крузо" саргузашт асари тахлили.

75-мавзу. "Гулливернинг саёҳати"(Ж.Свифт) асарида ижтимоий-сиёсий ҳаёт ифодаси.

76-мавзу. Ж.Ровлинг "Гарри Поттер" романи ва унинг гоаявий-бадий мундарижаси.

77-мавзу. Александр Сергеевич Пушкин яратган эртак-достонларда илгари сурилган гоаялар.

78-мавзу. Николай Алексеевич Некрасовнинг болаларга атаб яратган асарларининг ўзига хос хусусиятлари.

79-мавзу. Лев Николаевич Толстой томонидан яратилган "Янги алифбо" асари ҳақида.

80-мавзу. Корней Иванович Чуковский эртак-достонларида илгари сурилган гоаялар.

Мустақил ўзлаштириладиган мавзулар бўйича талабалар томонидан назарий материал конспекти, рефератлар тайёрлаш ва уни тақдимот қилиш тавсия этилади.

3. V.Фан ўқитилишининг натижалари (шаклланадиган компетенциялар)

Фанни ўзлаштириш натижасида талаба:

- болалар адабиёти ва унинг жамият ривожига аҳамияти;
- болалар адабиётининг назарий жиҳатдан ўрганилиш даражаси;
- ўзбек болалар адабиёти фанининг бошқа фанлар билан алоқадорлиги;
- болалар адабиёти фанининг предмети ва вазифалари;
- болалар фольклори;
- болалар фольклорининг мумтоз адабиёт намуналари билан боғлиқлиги;
- болалар кўшиқлари;
- мақолларнинг тарбиявий аҳамияти;
- топишмоқларнинг тузилиши ва қўлланиши;
- масаллардаги аллегория;
- тез айтишларнинг аллетрацияси;
- халқ эртакларининг мавзулар олами;
- адабий эртакларлар стилизацияси;
- болалар китобхонлиги;
- болалар адабиётида китобатчилик;
- жаҳон (рус) болалар адабиётининг тавсифи;
- жаҳон фольклорининг ўзига хос хусусиятлари;
- болалар адабиётининг ўзига хос хусусиятлари;
- болалар адабиётининг етакчи тамойиллари;
- болалар адабиёти намояндаларининг ҳаёти ва ижоди ҳақида **билимга** эга бўлиши керак.
- болалар адабиёти фанининг мақсад ва вазифаларини англай олиш;

	<ul style="list-style-type: none"> - мактабгача, мактаб, ўрта ва катта ёшдаги болалар китобхонлигининг ўзига хос хусусиятларини фарқлай олиш; - болалар фольклори ҳақида тушунчага эга бўлиш; - болалар китобхонлигини таърифлай олиши; - болалар фольклорининг мумтоз адабиёт намуналари билан боғлиқлигини мисоллар орқали таҳлил қилиши; - болалар адабиёти ижодкорлари ҳаёти ва ижоди билан танишиши ва сўзлай олиши; - ўзбек ва жаҳон (рус) болалар адабиёти ижодкорлари асарларини қиёслай олиши; - ўзбек ва жаҳон болалар адабиёти дурдоналари ҳақида ҳикоя қилиш кўникмаларига эга бўлиши керак; - болалар адабиёти фанининг мақсад ҳамда вазифаларини баён қила олиш; - турли ёшдаги болалар китобхонлиги ҳақида маълумот бера олиш; - болалар фольклори намуналари ҳақида маълумот бера олиш; - болалар адабиёти ижодкорлари ҳаёти ва ижоди билан танишиши ва сўзлай олиши; - болалар фольклори ҳақида тушунчага эга бўлиш; - болалар китобхонлигини таърифлай олиши; - болалар фольклорининг мумтоз адабиёт намуналари билан боғлиқлигини мисоллар орқали таҳлил қилиши; - ўзбек ва жаҳон (рус) болалар адабиёти ижодкорлари асарларини қиёслай олиши; - ўзбек ва жаҳон болалар адабиёти дурдоналари ҳақида ҳикоя қилиш; <p>жаҳон ва ўзбек болалар адабиёти намуналарининг ўзига хос томонларини тушунтира билиш малакаларига эга бўлиши керак.</p>
4.	<p>VI. Таълимтехнологиялариваметодлари:</p> <ul style="list-style-type: none"> • маърузалар; • интерфаолкейс-стадилар; • семинарлар (мантикий фиклаш, тезкор савол-жавоблар); • гуруҳларда ишлаш; • такдимотларни қилиш; • индивидуал лойихалар; <p>жамоа бўлиб ишлаш ва ҳимоя қилиш учун лойихалар.</p>
5.	<p>VII. Кредитларни олиш учун талаблар:</p> <p>Фанга оид назарий ва услубий тушунчаларни тўла ўзлаштириш, таҳлил натижаларини тўғри ақс эттира олиш, ўрганилаётган жараёнлар ҳақида мустақил мушоҳада юритиш ва жорий, оралиқ назорат шаклларида берилган вазифа ва топшириқларни бажариш, якуний назорат бўйича ёзма ишни топшириш.</p>
6.	<p>Асосий адабиётлар:</p> <p>1. Жумабоев М. Ўзбек болаларадабиёти. –Т.: Ўқитувчи, 2002. -290 б.</p> <p>5. Жумабоев М. Болалар адабиёти. –Т.: Ўқитувчи, 2011.- 260 б.</p>

6. Сафаров О., Баракаев Р., Жамилова Б. Болалар адабиёти. –Бухоро.: Дурдона,2019.- 420 б.

Қўшимча адабиётлар:

1. Мирзиёев Ш.М. Эркин ва фаровон, демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз. Тошкент –“Ўзбекистон” -2016.- 56 Б.
2. Мирзиёев Ш.М. Буюк келажакимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга курашимиз. Тошкент –“Ўзбекистон” -2016.- 488 б.
3. Мирзиёев Ш.М. Қонун устуворлиги ва инсон манфаатлари таъминлаш – юрт тараққиёти ва халқ фаровонлигининг гарови. Тошкент –“Ўзбекистон” 2016. - 488 б.
4. Мирзиёев Ш.М. Танқидий таҳлил, қатъий тартиб-интизом ва шахсий жавобгарлик – ҳар бир раҳбар фаолиятининг кундалик қонидаси бўлиши керак. Тошкент –“Ўзбекистон” -2017.- 104 б.
5. 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегияси. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 февралдаги ПФ-4947 сонли Фармони.
6. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси - Т.: Ўзбекистон, 2014.- 46б.
7. Баркамол авлод - Ўзбекистон тараққиётининг пойдевори.- Т.: "Шарк" нашриёт-матбаа концерни, 1997.
8. Арзамасева И.Н., Николаева С.А. Детская литература. М.:Академия, 2000.
9. Баракаев Р. Ўзбек болалар адабиёти ва Абдулла Авлоний ижоди. Т., "Фан", 2004
10. Машарипова З. Ўзбек халқ оғзаки ижоди. Т., 2008.
11. Жамилова Б. Ўзбек болалар публицистикаси.Т.: "Фан", 2006. 114 б.
12. Матжон С. Китоб ўқишни биласизми? . Т., "Ўқитувчи", 1993, 144 б.
13. Матжонов С., Қурбониезов М. Болалар адабиёти. Ижодий - услубий изланишлар. Т.: Низомий номидаги ТДПИ 2009, 135 б.
14. Нусратова Ҳ. Болажонлик саодати (Сафар Барноев ижоди асосида). Тошкент.: Мухаррир, 2011, 270 б.
15. Paul H. Fry. Theory of literature Yale University- 2012
16. Yule G. The Study of Language. 4th edition. Cambridge: CUP, 2010
17. Ўзбек болалар адабиёти антологияси. Икки жилдлик. 1-2-жилд.Т:Ўқитувчи, 2006.
18. PIRLS 2021 Assessment Framework. Ina V.S. Mullis, Michael O. Martin. International Association for the Evaluation of Educational Achievement (IEA), TIMSS & PIRLS International Study Center, Lynch School of Education, Boston College. 2019. www.timssandpirls.bc.edu.

Ахборот манбаалари

19. www.tdpu.uz

	<p>20.www. pedagog. uz 21.www. Ziyonet. uz 22.www. edu. uz 23. tdpu-INTRANET. Ped</p>
7.	<p>Фан дастури Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълими йўналишлари бўйича ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи кенгашнинг 2020 йил “14” 08 даги 3 -сонли баённомаси билан маъқулланган.</p> <p>Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 2020 йил “14” 08 даги 418 - сонли буйруғи билан маъқулланган фан дастурларини таянч олий таълим муассасаси томонидан тасдиқлашга розилик берилган.</p>
8.	<p>Фан/модуль учун масъуллар: Нусратова Х.Ч. - Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети Бошланғич таълим методикаси кафедраси доценти, филология фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD) Пардаев Б.Ў.–Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети Бошланғич таълим методикаси кафедраси доценти в.б.</p>
9.	<p>Тақризчилар: Рузиева М.Ё. – БухДУ, Бошланғич таълим назарияси кафедраси доценти, филология фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD). Ашуров Б.Ш. – Навоий давлат педагогика институти, Ўзбек адабиёти кафедраси доценти, ф.ф.н.</p>
10.	<p>Ушбу “Бошланғич таълимда болалар адабиёти” фан дастурининг маъруза қисмидаги 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14 модульларидаги мавзуларни ҳамда амалий машғулот мавзулари ва мустақил таълимни козок тили ва рус тили фани ўқитувчилари ўз йўналишлари мавзуларига мослаштирган ҳолда ўтишлари мумкин.</p>

Нусратова Х.Ч.

Нусратова Х.Ч.